

Breinholt-Vandborg: Hvis det foreliggende Lovforslag kunde tale, vilde jeg ikke blive alt for forundret ved at høre det sige: Gud bevare mig for mine Venner, med mine Fjender skal jeg nok blive færdig. Jeg sigter selvfølgelig med „dets Venner“ til Lovforslagets efter min Formening alt for ivrige Venner. Efter hvad vi navnlig fra en af disse Venners (Chr. Nielsen) Side hørte ved anden Behandling, tror jeg, at jeg er berettiget til at sige, at Udtalelserne fra den Side frembød en efter min Opfattelse vel stærk Kritik. Han udtalte nemlig — og jeg lægger saa meget mere Vægt derpaa, som han formentlig talte som Mindretallets Ordfører — at ved den Behandling, Landstinget vilde give Lovforslaget, og hvis de da foreliggende Ændringsforslag bleve vedtagne, vilde man berøve Loven dens Betydning for Befolkningen. Da nu disse Ændringsforslag bleve vedtagne, og Loven altsaa nu her i Dag foreligger i den Skikkelse, hvor den skulde være berøvet sin fulde Betydning for Befolkningen, tror jeg at maatte udtale, at dette er en noget haard Bedømmelse af Lovforslaget, og den vilde derved komme til at bære et Karaktermærke, som jeg i alt Fald ikke ønsker, at den uimodsigst skal bære. Jeg tror, at det er et afskrækkende Stempel, der derigennem bliver sat paa dette Lovforslag, som det paa ingen Maade fortjener, lige saa lidt som jeg tror, at Landstingets Behandling af denne Sag fortjener at karakteriseres paa den Maade, som derigennem vil være sket. Paa Grund af min Interesse for selve Sagen mener jeg mig at være berettiget til at give de meget ærede Venner af Lovforslaget en lille Advarsel i den Retning, disse Venner, som ikke kunne faa stillet Fordringerne lave nok til Landarbejderne og ikke kunne faa skruet Fordringerne til Staten højt nok op. Det er Fordringer, der drives til en saadan Højde, at der er en til Vished grænsende Sandsynlighed for, at de hverken ville eller kunne blive honorerede. Jeg har derfor troet, navnlig af Hensyn til Landstingets Behandling af Sagen, at maatte tillade mig at nedlægge en bestemt Indsigelse imod disse Udtalelser og det ikke blot en formel Indsigelse, men en paa Data grundet Indsigelse.

Jeg skal saaledes tillade mig allerførst at spørge det meget ærede Medlem og de formentlig ikke faa Medlemmer, der slutte sig til hans Opfattelse, om det da skal være uden Betydning for en Landarbejder, der vil erhverve sig en Jordlod, om han saaledes som nu skal udrede alle Udgifterne til

Loddens Udstykning, Matrikulering og Skyldsætning, eller om han, saaledes som Lovforslagets § 5 bestemmer, vil kunne faa det gratis ved Landbrugsministerens Foranstaltning. Og det samme Spørgsmaal vil jeg rette angaaende en saadan Landarbejders Udgifter med Hensyn til Papiromkostningerne, der jo, som bekendt, ellers ikke ere ganske ubetydelige, men i Henhold til § 13 vilde de være saa godt som ganske besparede og forsvundne for ham. § 13 indeholder kun 3 Linier, og med den højt ærede Formands Tilladelse maa jeg maa-ske oplæse dem: „Ved Salg af Jord til Landarbejdere i Medfør af denne Lov bliver der til Købekontrakter eller Skøder at benytte Stempelpapir til Takst af 1 Krone, hvorimod Panteobligationer udstedes paa ustempelt Papir, og Tinglæsningsgebyr og alle andre Afgifter til det offentlige bortfalde“. Ærede Medlemmer ville maaske svare hertil: Aa ja, det er kun Smaatterier, nej, se paa de Forandringer, Landstinget har foretaget i § 3 og § 9, der er der sket saadanne Forandringer, at Loven vil miste en Del, om ikke hele sin Betydning. Dertil vil jeg sige: Lad os se paa disse Forandringer og navnlig paa den Forandring, jeg her hentyder til; lad os se ret nøje paa den. Det allerførste, der saa frembyder sig for os, er vel en Sammenligning med, hvorledes det forholder sig nu for Tiden, naar Landarbejderne ville være Jordejere. Efter den Bestemmelse, som findes i Lovforslaget, saaledes som Landstinget har vedtaget det ved 2den Behandling, vil en saadan Landarbejder i sin Jordlod faa $\frac{8}{10}$ af dens Laaneværdi. Naar Arbejderen derimod gaar til den allerflotteste Laangiver, nemlig til den af Staten understøttede Husmandskreditforening, vil han kun kunne laane $\frac{6}{10}$ af Taksationsværdien. Det vil med andre Ord sige: naar en Landarbejders Hjem sættes til 4000 Kr., kan der nu hos de bedste Laangivere faas et Laan deri paa 2000 Kr., men efter dette Lovforslag vil Staten kunne laane ham 3200 Kr. Det er dog virkelig noget, der ikke kan kaldes betydningsløst. Jeg tror derfor ikke at behøve at tilføje nogen som helst Kommentar. Skulde man trænge til en saadan, vil jeg tillade mig at henvise til de Udtalelser, der kom fra det ærede 12te kongevalgte Medlem (H. N. Hansen) ved 2den Behandling, hvorved han søgte at godtgøre, at det var en ret betænkelig Anbringelse af Statens Midler, maar man udlaante dem i Laan paa indtil $\frac{8}{10}$ af Pantets Værdi. Det er altsaa ganske den modsatte Opfattelse. Jeg kan